

JOCUL DIDACTIC - MIJLOC IMPORTANT DE EDUCAȚIE ȘI INSTRUIRE ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. IFRIM ELENA
Școala Gimnazială Nr. 24 "Ion Jalea" Constanța

MOTTO:
"Jocul este puntea între copilărie și vârsta matură"
(J. Chateau)

Jocul didactic nu trebuie să lipsească din activitatea școlară, mai ales din lecțiile în care se solicită un efort intelectual intens.

Jocul didactic este un mijloc important de educație și instruire în ciclul primar care asigură participarea activă și eficientă la lecție, durabilitatea noțiunilor însușite și un grad mare de socializare.

La clasele primare, o bază solidă în studiul ulterior se realizează prin cultivarea interesului și a pasiunii pentru rezolvări de sarcini transdisciplinare. Prin jocul didactic le stimulăm elevilor efortul susținut și îi determinăm să lucreze cu plăcere și interes atât în școală, cât și în afara ei.

Jocul este o formă de activitate cu serioase implicații psihologice și pedagogice, care contribuie la informarea și formarea copilului. Jocul didactic dă un randament sporit față de celelalte modalități de lucru folosite în activitatea de învățare, în special la școlarii mici, deoarece el face parte din preocupările zilnice preferate ale copiilor.

În activitatea didactică s-a constatat că, fie datorită slabei rezistențe la efort intelectual a elevilor, fie din cauza negăsirii celor mai adecvate metode și procedee de menținere a atenției acestora, se pierde continuitatea evenimentelor, necesară desfășurării lecției.

De aici nevoia introducerii din când în când a jocului didactic, metodă care asigură captarea, activizarea, relaxarea intelectuală și fizică a elevilor.

De ce jocul didactic?

Introducerea jocului didactic în cadrul procesului de învățământ este imperios reclamată de particularitățile de vârstă ale elevilor mici și de necesitatea tratării individuale a acestora, în vederea creșterii randamentului școlar, deci îmbunătățirea performanțelor școlare.

Prin caracterul său atractiv, prin dinamismul său, prin stimularea interesului și a competitivității, contribuie la consolidarea cunoștințelor și la însușirea unor concepte și noțiuni noi.

Este știut că ***jocul didactic*** are în activitatea școlară o deosebită ***valoare practică***, ajutând la obținerea următoarelor obiective:

- ❖ permite valorificarea la timp a disponibilității școlarului mic;
- ❖ reprezintă un mijloc eficient prin care elevii, mai ales cei care învață mai greu, sunt ajutați să descopere cunoștințele;
- ❖ îmbogățește experiența de viață și limbajul copiilor;
- ❖ corespunde intereselor copilului de a dobândi cunoștințe;
- ❖ reprezintă o cale sigură ce înlesnește înțelegerea și formarea reprezentărilor;
- ❖ jocul didactic folosește stimuli schimbători, fiind o cale sigură spre succesul școlar al elevilor;
- ❖ contribuie la dezvoltarea imaginației creatoare și a perspicacității elevilor, a încrederii acestora în forțe proprii, creează satisfacții, asigură adaptarea la munca școlară;

- ❖ jocul didactic, contribuie în mare măsură la realizarea sarcinilor educaționale, fiind o formă de activitate accesibilă și atractivă.

Din activitatea practică desfășurată la catedră, din studiul experienței dobândite, am constatat că jocul didactic poate fi introdus în orice moment al lecției, pentru înțelegerea unor noțiuni, pentru consolidarea cunoștințelor, în evaluarea formativă, dar și în momentele în care elevii dau semne de oboseală, de lipsă de atenție. De aceea consider că **jocul didactic** este o formă de activitate plăcută și atractivă pentru elevii de vârstă școlară mică.

I-am urmărit pe copii în timpul jocului și am citit în ochii lor bucurie și satisfacție; am văzut născând în ei dorința de ieșire din anonim, de autodepășire, am observat în jocul lor competitivitate, fantezie, perseverență, spontaneitate, sporirea socializării și mi-am dat seama de impactul puternic pe care jocul didactic îl are asupra lor.

Conceptul de joc didactic

Jocurile didactice au un important rol formativ - educativ.

Prin intermediul lor se formează și se dezvoltă o serie de trăsături ale personalității și se exersează caracteristicile proceselor psihice.

Prin ele se educă particularitățile individuale, cum sunt: curajul, dârzenia, perseverența, atitudinile morale, atitudinea principală față de partener și colectiv, spiritul cooperare și de competiție.

Jocul este conceput ca mijloc de instruire și educare a copiilor, ca procedeu de realizare optimă a sarcinilor concrete pe care și le propune, dar și ca formă de organizare a activității de cunoaștere și dezvoltare a capacităților psiho-fizice pe toate planurile.

Caracteristicile jocului didactic:

- solicită o gândire de tip problematic;
- jucătorii utilizează autonom cunoștințele necesare jocului;
- respectă aceleași etape ale activității ca și exercițiile cu material individual;
- asigură realizarea obiectivelor într-un climat de bucurie;
- reunește elemente de divertisment cu cele de învățare;
- jucătorii devin interesați;
- este stimulat.

Elemente de joc :

- întrecerea - individuală sau pe grupe;
- cooperarea - spiritul de echipă;
- recompensa;
- penalizarea.

Funcțiile jocului didactic:

- ✚ cunoaștere;
- ✚ socializare;
- ✚ echilibru și tonifiere;
- ✚ organizatorică;
- ✚ motivațională;
- ✚ dezvoltarea capacităților intelectuale și tactice.

Organizarea și desfășurarea jocului didactic:

- pregătirea jocului didactic;
- organizarea judicioasă a jocului;
- respectarea momentului;
- ritmul și strategia conducerii;

- stimularea elevilor;
- asigurarea atmosferei prielnice;
- varietatea elementelor de joc.

Clasificarea jocurilor didactice:

- În funcție de scopul și sarcina didactică:
 - după momentul în care se folosesc în cadrul lecției
 - după conținutul capitolelor de însușit
- În funcție de materialul didactic folosit:
 - jocuri didactice cu materiale (standard sau naturale);
 - jocuri fără material didactic.

Clasificarea jocurilor:

- după J. PIAGET

- ✓ *jocuri exerciții;*
- ✓ *jocuri simbolice;*
- ✓ *jocuri cu reguli.*

-pedagogia științifică face următoarea clasificare:

- ✓ *jocuri de cercetare (creație);*
- ✓ *jocuri de mișcare;*
- ✓ *jocuri didactice.*

Condiții de aplicare a jocului didactic:

- jocul să se constituie pe fondul activității dominante, urmărindu-se scopul și sarcinile lecției;
- să fie pregătit de către învățător în direcția dozării timpului și a materialului folosit;
- să fie variat, atractiv, să îmbine forma de divertisment cu cea de învățare;
- să se folosească atunci când copiii dau semne de oboseală;
- să creeze momente de relaxare, de odihnă, în vederea recuperării energiei nervoase a elevilor;
- să antreneze toți copiii în activitatea de joc;
- să fie proporționat cu activitatea prevăzută de programă și structurat în raport cu tipul și scopul lecției desfășurate;
- să urmărească formarea deprinderii de muncă independentă;
- după caz, sarcinile didactice ale jocului să fie date diferențiat pentru a preîntâmpina rămânerea în urmă la învățătură;
- să solicite gândirea creatoare și să valorifice cu maximum de eficiență posibilitățile intelectuale ale elevilor;
- activitățile în completare prin joc să fie introduse în orice moment al lecției;
- să nu afecteze fondul de timp al lecției propriu-zise;
- să fie repartizate, după caz, în diferite secvențe, sarcinile didactice având caracter progresiv;
- indicațiile privind desfășurarea activității să fie clare, corecte, precise, să fie conștientizate de către elevi și să le creeze o motivație pentru activitate;
- activitățile de joc să se desfășoare într-un cadru activ, stimulat și dinamic ;
- să nu se facă abuz de joc, încât procesul de învățare să se transforme în joc și să fie luat ca atare ;
- să nu fie prea ușoare, nici prea grele ;

- regulile de joc să fie explicate clar și să se urmărească respectarea lor de către elevi.

CONCLUZII:

1. jocul îi antrenează și pe copiii cu rezultate slabe, înlăturându-se teama de greșeală, timiditatea, descurajarea;
2. unele jocuri presupun activitatea pe grupe, intrarea pe grupe sprijină colaborarea între copii;
3. copiilor li se dezvoltă spiritul de echipă, li se formează deprinderi de comportare civilizată;
4. orice noțiune introdusă sau consolidată cu ajutorul jocului didactic este mai ușor accesibilă, contribuind la trecerea treptată de la concret la abstract;
5. elevii reușesc - prin intermediul jocului - să înregistreze progrese remarcabile în activitatea de învățare, înlesnind însușirea noțiunilor, se pot obține performanțe școlare dacă utilizăm în activitatea didactică **jocul didactic** - ca metodă activă de învățământ;
6. consider că importanța jocului nu constă în teorie, ci în modul în care acesta este integrat în activitățile copiilor.

SĂ LĂSĂM COPIII SĂ SE JOACE, SĂ-I ÎNVĂȚĂM SĂ SE JOACE, CĂCI JOCUL ESTE FARMACUL COPILĂRIEI!

Bibliografie:

1. Cotuna, Rafla (2005), *Locul și rolul jocului didactic în învățare*, Revista Învățământul primar nr. 3-4, Editura Miniped, București
2. Ionescu, Miron, Radu, Ioan (2005), *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca
3. Pânișoară, I. (2003), *Comunicarea eficientă*, Ed. Polirom, Iași
4. Schaffer, H.R. (2005), *Introducere în psihologia copilului*, Editura ASCR, Cluj-Napoca
5. Stoica, Ana (1983), *Creativitatea elevilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București
6. Șchiopu, U., Verza, E. (1981), *Psihologia vârstelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București